

**Teatr historii lokalnych
w Europie Środkowej**

PRACE
NAUKOWE

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 3296

Teatr historii lokalnych w Europie Środkowej

pod redakcją

Ewy Wąchockiej, Doroty Fox, Anety Głowackiej

Redaktor serii: Studia o Kulturze
Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska

Recenzent
Dariusz Kosiński

Wydawnictwo w ramach projektu „Teatr historii lokalnych w Europie Środkowej”.
Projekt współfinansowany z międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego.

Publication within the project „The theatre of local histories in Central Europe”
The project is co-financed by the International Visegrad Fund.

•
• Visegrad Fund
• • www.visegradfund.org

Spis treści

Słowo wstępne (*Dorota Fox, Aneta Głowacka, Ewa Wąchocka*) 9

Małgorzata Leyko

Teatralizacja historii lokalnych w formacie R/W 13

Teatr miejsca / pamięć miejsca

Dorota Fox

W kopalni i wokół kopalni. Przedsięwzięcia teatralne Sceny Propozycji działającej przy zabrzańskim Stowarzyszeniu „Pro Futuro” 27

Zbigniew Władysław Solski

Niskie Łąki Tymoteusza Karpowicza 39

Jacek Mikołajczyk

Carmen wśród Ruin. Teatr w miejscu odzyskanym 50

Olga Maciupa

Teatr NN jako alternatywne archiwum pamięci o Żydach w Lublinie 61

Mirosława Kozłowska

Odzyskiwanie i oswojanie historii Ziemi Odzyskanych. Performatywne kreacje miejsca. Rekonesans 71

Tatjana Lazorčáková

Mentalność i atmosfera miejsca — teatralna autoidentyfikacja Ostrawy i regionu ostrawskiego 89

Kama Pawlicka „Ten świat jest takim, jakim go czynimy”. Teatr Modrzejewskiej w Legnicy jako medium historii i tożsamości lokalnej	96
--	----

Andrzej Buck Dramat lubuski w kontekście rekonstrukcji historii i przestrzeni lokalnych . . .	105
---	-----

Joanna Bobula Próba zachowania i popularyzacji kultury lokalnej w wielopokoleniowym Teatrze Huculskim	125
--	-----

Mity i antymity lokalności

Ewa Bal Performowanie lokalności	137
--	-----

Aneta Głowacka Lokalność w budowaniu porozumienia z publicznością na Górnym Śląsku . . .	148
--	-----

Piotr Dobrowolski Przed teatrem historia leży. Opowieści lokalne na scenach poznańskiego Teatru Nowego	167
---	-----

Małgorzata Andrzejak-Nowara Tożsamość i doświadczenie postpamięci na przykładzie <i>Dwunastu stacji</i> Mikołaja Grabowskiego z Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu	181
---	-----

Pola Sobaś-Mikołajczyk Czego nie słyhać w miasteczku na K. lub na S., nawet gdy się to powie ze sceny	192
---	-----

Kamila Paprocka Teatr Węgajty/Projekt Terenowy, czyli wielka narracja odzyskana przez narrację litotyczną	203
--	-----

Anna Korzeniowska-Bihun Zona czarnobylska we współczesnej dramaturgii ukraińskiej	212
---	-----

Pola napięć

Magdalena Gołaczyńska „Miasto pęknięte” — legniczanie wobec „swoich Ruskich”	225
--	-----

Attila Szabó	
Strategie teatralnego zaangażowania pamięci kolektywnej jako sposób radzenia sobie z przeszłością w multikulturowej społeczności rumuńskiego miasta Târgu Mureş (Marosvásárhely)	236
Daniel Warmuz	
PanoDráma. Węgierski teatr dokumentalny w sprawie mniejszości romskiej	254
Miron Pukan	
Teatr im. Aleksandra Duchnowicza w Preszowie jako forma manifestowania kultury mniejszości	268
Miroslav Ballay	
Terapeutyczna rola teatru grup marginalizowanych na Słowacji	281
Elena Knopová	
Teatr włączenia społecznego jako element kształtowania historii lokalnej	290

Tropy historii

Anna Sobiecka	
Teatralne remiksowanie historii jako wariant historii lokalnych	305
Paweł Stangret	
Metonimia wspólnoty narodowej — przypadek Tadeusza Kantora i duetu Demirski/Strzępka	323
Dagmar Podmaková	
Bohaterowie historii narodowej postaciami współczesnego teatru słowackiego.	334
Katarzyna Peplińska	
Transformacja ustrojowa na teatralnej scenie badana	349
Jan Ciechowicz	
Gombrowicz w Gdyni (wokół <i>Kolibra lotu ostatniego</i> Pawła Huelle)	359
Karolina Prykowska-Michalak, Monika Wąsik	
Globalne ambicje — lokalne działania. Sektorowe badania teatru łódzkiego prowadzone metodą danych zastanych	371
Indeks osobowy (oprac. <i>Aneta Głowacka, Dorota Fox</i>)	389

Słowo wstępne

Lokalizm czy raczej renesans lokalizmu na świecie jest jednym z najbardziej niezwykłych, zaskakujących zjawisk społecznych końca XX wieku. „Wydaje się, że obecnie lokalizm staje się nie tylko modą, nie tylko szansą rozwoju — pisał w 1989 r. Bohdan Jałowiecki — ale swojego rodzaju światopoglądem, który wyznaje na świecie coraz więcej zwykłych obywateli, ale także przedsiębiorców, menedżerów i polityków”¹. Jako przybierający na sile ruch czy tendencja lokalizm dotyczy aspektów strukturalno-politycznych określonych szerszych zbiorowości i może być uznany za pewien typ ładu społecznego. Oznacza względną autonomię oraz upodmiotowienie społeczności lokalnych w zakresie gospodarczym, społecznym i kulturalnym w ramach szerszego układu społeczno-przestrzennego i politycznego. Wiąże się też niewątpliwie z dążeniami integracyjnymi bądź reintegracyjnymi tych społeczności. Odradzanie się lokalnych form i struktur życia społecznego, które przez wieki były dominującą cechą organizacji społeczeństw europejskich, to dynamiczny proces — splot różnych przyczyn i okoliczności, również takich, które mają charakter specyficzny dla konkretnej zbiorowości, czyli właśnie lokalny. Oczywiście nie ulega wątpliwości, że z jednej strony stanowi ono odpowiedź na postępującą globalizację współczesnego świata, z drugiej jednak — jak wskazują socjologowie — jest też reakcją na kryzys państwa, a ściślej polityki państwowej w dziedzinie życia społecznego i gospodarczego, wyrażającej się w hipertrofii roli państwa, między innymi w jego nadmiernej ingerencji w sprawy o istotnym znaczeniu mające głównie wymiar środowiskowy. W krajach Europy Środkowo-Wschodniej potężnym impulsem do poszukiwania/odkrywania lokalności — równoległe z procesem umacniania narodowości i przebudowy organizmów państwowych — stały się transformacje ustrojowe, społeczne i ekonomiczne po roku 1989.

---

¹ B. JAŁOWIECKI: *Rozwój lokalny*. Warszawa 1989.

Współczesny lokalizm formuje poszerzającą się stale domenę nowych rodzajów spontanicznej aktywności, ale jest — przede wszystkim — wyrazem budzenia się lokalnej świadomości. Elementami konstytuującymi społeczność lokalną nie są bowiem tylko: przestrzeń geograficzna i wydzielone w niej ludzkie terytorium, zamieszkująca to terytorium ludność, więzi łączące ludzi i instytucje, poczucie przynależności do miejsca zamieszkania. Czynnikiem bardziej lub mniej znaczącym jest również — nie zawsze wspólna — historia. O istnieniu odrębnej tożsamości kulturowej decyduje zarówno obecny kształt struktury społecznej, jak i wchodząca w skład zbiorowego doświadczenia przeszłość. Tożsamość zbiorowa społeczności, podobnie jak każdej grupy, powstaje przecież w wyniku nakładania się dwóch — czasem zestrojonych, częściej ścierających się — perspektyw: teraźniejszości i przeszłości. W czasach zmian, takich jak obecne, ludzie i grupy społeczne często zwracają się ku przeszłości, nie dlatego tylko, że posiada ona moc gromadzenia wspomnień. O ile jednak niegdyś, zwłaszcza w momentach zagrożeń, przeszłość była skarbnicą, która przechowuje wzory działań i zachowań społecznych, to dziś w zasadzie nie spełnia już takiej roli albo spełnia rzadko, a pamięć odnaleziona staje się raczej narzędziem zakotwiczenia i/lub potwierdzenia lokalnej tożsamości. Reaktywowanie, przepracowywanie, przedstawianie historii może być nie tylko przejawem istniejącej samoidentyfikacji zbiorowości, lecz także instrumentem jej kreacji.

Współczesne teatry — zwłaszcza w mniejszych ośrodkach — coraz częściej angażują się w życie lokalnych społeczności. W proponowanych spektaklach chętnie podejmują tematy związane z historią oraz kulturową i etniczną tożsamością miejsca, w którym działają. Twórcy teatralni poddają refleksji działanie mechanizmów pamięci, przywołują przeżycia indywidualne i zbiorowe, nieuwzględnione w ogólnodostępnej wersji historii. Zazwyczaj jest to tzw. historia lokalna, przyspieszona historia wydarzeniowa, najczęściej powiązana jednak (bo trudno przecież te nurty od siebie oddzielić) z dziejami o ponadlokalnym znaczeniu, które biegły trajektorią wojen, upadku i powstawania mocarstw, kształtowania się politycznych makrostruktur — oglądanymi z pozycji miejscowej społeczności. I jest też historia codzienna, w której czas płynął powoli, w rytmie „długiego trwania”; scena, na której rozgrywały się niezauważalnie procesy zmiany i rozwoju, rodziły się niedostrzegalne zrazu wzorce i praktyki wspólnotowe, nigdy w kronikach nie odnotowane. W rzeczywistości zdominowanej przez procesy globalizacyjne, działalność teatrów — polegająca na odkrywaniu miejscowych legend i budowaniu wspólnotowych narracji — okazuje się istotnym elementem w tworzeniu tożsamości grupy, miejsca czy regionu. W pewnym sensie wpisuje się również w odżywające ideologie narodowościowe. Twórcy teatralni nie tylko podejmują tematy związane z kulturową i etniczną tożsamością miejsca, ale również wprowadzają do teatru problematykę społeczną, ekonomiczną czy polityczną. Tym samym spektakle stają się forum dla mniejszości etnicznych i narodowych. Artyści za pośrednictwem sztuki udzielają głosu grupom mar-

ginalizowanym ze względów ekonomicznych czy społecznych. Teatr związany z miejscem zaczyna więc odgrywać istotną rolę w życiu społecznym.

Tej szeroko rozumianej lokalności i związkom teatru z miejscem, w którym funkcjonuje, była poświęcona międzynarodowa konferencja naukowa „Teatr historii lokalnych w Europie Środkowej”, zorganizowana przez Zakład Teatru i Dramatu Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego we wrześniu 2014 r., której książka jest pokłosiem. Partnerami projektu, wspartego finansowo przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki, byli: Instytut Wiedzy Filmowej i Teatralnej Słowackiej Akademii Nauk, Katedra Studiów Teatralnych, Filmowych i Medialnych Uniwersytetu im. Pałackiego w Ołomuńcu oraz Węgierskie Muzeum i Instytut Teatru w Budapeszcie.

W rozmowie o współczesnym teatrze, który zajmuje się lokalnością, zaproponowaliśmy zagadnienia związane z teatrem jako formą manifestowania zarówno kultury mniejszości, jak i tożsamości miejsca — w opozycji do mechanizmów globalizacji; poświęcone budowaniu i odzyskiwaniu przez teatr utraconej tożsamości grupy; polityce pamięci i praktykom upamiętniającym, a także formom przywracania pamięci miejsca, ludzi i społeczności, co jednocześnie czyni z teatru archiwum alternatywne do archiwów oficjalnych, pozwalające na rewizję oficjalnej historii wpajanej w procesie edukacji. Ostatnią grupę zagadnień stanowiły zjawiska związane z zaangażowaniem teatru w działalność terapeutyczną oraz jego uwikłaniem w lokalną historię i politykę.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się przedstawiciele wszystkich krajów Grupy Wyszehradzkiej, okazuje się bowiem, że lokalność jest w Europie Środkowej tematem ciągle aktualnym. Kraje w tej części Europy łączy podobna przeszłość, związana z przynależnością do bloku państw komunistycznych, a później z przemianami towarzyszącymi transformacji ustrojowej. Przejście do gospodarki rynkowej pociągnęło za sobą nie tylko zmiany polityczne, ale również kulturalne i społeczne: zderzenie narodowych kultur z kulturą globalną w nowym świetle postawiło problem lokalnej tożsamości. Wykorzystaniu przez twórców specyfiki miejsca, historii zastanych i performowaniu tożsamości dawnych i nowych jego mieszkańców poświęcony jest pierwszy blok artykułów, zatytułowany TEATR MIEJSCA / PAMIĘĆ MIEJSCA. W społeczeństwach szczególnie mocno naznaczonych piętnem dziejów miejsce to nie synonim krajobrazu, ale złożony konglomerat języka, historii i przestrzeni. Charakterystyczne dla tych społeczności jest poczucie przemieszczenia (nawet jeśli ich członkowie nigdy nie zmieniali miejsca pobytu), niepokojące poczucie rozdźwięku między empirycznym doświadczeniem rzeczywistości a językiem, który stosuje się do jej opisu. Tworzenie narracji pomagających uzgodnić język z przestrzenią, może być jednocześnie drogą, na której kształtuje się doświadczenie zamieszkiwania, w głębokim tego słowa znaczeniu.

Część druga poświęcona jest mitotwórczej i antymitotwórczej roli teatru, jaką spełnia on wobec tożsamości lokalnych. Społeczności niewolone mają bardzo

silną potrzebę powrotu do przeszłości, gdzie kryją się mityczne źródła nieskażonej przez wpływy hegemonów (zaborców, dominującą większość) tożsamości, co często wiąże się ze swoistą nostalgią czy nawet sentymentalizmem. W istocie — jak pokazują nierzadko autorzy — przeszłość może być jedynie metaforycznie odzyskana, ale nigdy nie zrekonstruowana; można tylko rewidować i odtwarzać ją we fragmentach albo ożywiać bądź kreować kompensacyjne mity.

Część trzecia gromadzi teksty, których autorzy prezentują sfery napięć i konfliktów mających częstokroć źródła w bliższej lub dalszej historii. Mają one swój odrębny charakter, z jednej strony ze względu na położenie geograficzne tych krajów, niejako na peryferiach Europy Zachodniej. Z drugiej — w wyniku przetasowań historycznych i politycznych — w krajach tych żyją mniejszości narodowe i etniczne, które w dalszym ciągu pielęgnują własną kulturę i tradycję, i coraz częściej stają się obiektem zainteresowania teatru.

Osobną grupę w wystąpieniach konferencyjnych stanowiły referaty, które prezentowały teatry współpracujące z osobami marginalizowanymi w społeczeństwie ze względu na upośledzenie mentalne lub fizyczne, pokazując ich duży potencjał wspólnototwórczy i wpływ na tworzenie specyfiki miejsca.

Autorzy tekstów zawartych w ostatnim bloku TROPY HISTORII śledzą w scenicznych wypowiedziach artystów związek między przeszłością a teraźniejszością; historię, również tę nieoficjalną, nierzadko dziejącą się na peryferiach dominującego dyskursu. Problematyka historii przewija się w wielu wcześniejszych tekstach, jednak w artykułach zgromadzonych w tej części objawia się ona w losach konkretnych postaci ze świata polityki, literatury i sztuki lub w doświadczeniach bohatera zbiorowego.

Formuła teatru związanego z miejscem, jeszcze nie tak dawno charakterystyczna dla zaledwie kilku teatrów, przynajmniej w Polsce, staje się coraz bardziej popularną strategią prowadzenia teatru, który tym samym zaczyna odgrywać rolę medium historii lokalnych.

Dorota Fox, Aneta Głowacka, Ewa Wąchocka

Indeks osobowy

- Abramović Marina** 307
Abramowicz Mieczysław 117, 361
Ackernecht Erwin 79
Adamek Beata 106
Adamiecka-Sitek Agata 43
Adamová Zuzanna 271
Adler Margot 196
Aioanei Virgil 238
Aioznei Virgil 238
Ajmatov Ćingiz 271
Alvensleben Albrecht von 319
Amsterdamski Stefan 165, 324, 370
Anastazja 84, 85
Anderson Benedict 139, 168, 326, 331
Anderson Laurie 306
Angel-Engelówna Janina 79
Angerman Paweł 158
Ankersmit Frank 326
Anna Jagiellonka 74, 75
Appadurai Arjun 139—140
Arje Paweł 213—214, 216—221
Assmann Aleida 68
Assmann Jan 68, 156, 159, 188
Atamaniuk Jurij 131
Augé Marc 37
- Babiak Michal** 342
Babicki Krzysztof 365—366, 368
Bach von Alexander 277—278
Bachelard Gaston 105
- Bachtin Michail Michajlovič** 66—67, 272—273, 275
Bal Ewa 137—138
Balabán Jan 89, 92
Balcerzan Edward 46
Ballay Miroslav 283
Ballek Rastislav 271, 343—344
Baluch Wojciech 174
Bánki Gergely 258
Banu Georges 282
Bányai Kelemen Barna 238, 248
Barba Eugenio 203, 210
Barecki Zbigniew 27
Bartha József 248
Bartmiński Jerzy 64
Bartnikowski Andrzej 319
Bartsch Kata 260
Bátorová Mária 340
Baudrillard Jean 141
Bauman Zygmunt 209
Bausch Pina 307
Becker Michael 114
Beling Artur 107
Bell Daniel 372
Benedyktowicz Danuta 64
Benedyktowicz Zbigniew 64
Benjamin Walter 33
Berekméri Katalin 238
Berg Max 41
Bergson Henri 330
Bezruč Petr 92

- Białas Zbigniew 148, 157, 161, 319
 Białko Andrzej 330
 Białoszewski Miron 306
 Biegalski Bogdan 113—114
 Bielicki Tomasz 31
 Bielik-Robson Agata 325
 Bishop Claire 13
 Bizet Georges 51, 58
 Blau Herbert 23
 Bluszcz Przemysław 226
 Błoński Jan 105, 359
 Błuszkowski Jan 328, 330
 Boal Augusto 256, 261
 Bobula Joanna 125
 Bodnár Norbert 272, 275—276, 278
 Bogacki Michał 15—16
 Bogajewska Małgorzata 121
 Bogusław I 75
 Bogusław X 74—75
 Bończa-Szabłowski Jan 365—366
 Borek Katarzyna 119—120
 Boros Csaba 248
 Boros Kinga 238, 240—241
 Borowski Mateusz 14, 137, 141, 159, 261, 305, 319—320, 326, 359, 365
 Bourriaud Nicolas 145
 Boy-Żeleński Tadeusz 360
 Bradecki Tadeusz 150, 158
 Braniecki Włodzimierz 177
 Braun Kazimierz 105
 Brawer Wojciech 120
 Brecht Bertolt 192, 306
 Brehová Vladimíra 270
 Broniewski Władysław 326
 Brzoza Zbigniew 385
 Brzyk Remigiusz 143, 148, 161, 170, 173, 175, 177, 193, 195, 198—200, 319, 380, 385
 Buck Andrzej 105, 112—113, 117—118, 120
 Buczek-Żarnecka Beata 368
 Buczyńska-Garewicz Hanna 72
 Buffalo Bill zob. William Frederic Cody 14
 Bugaj Tomasz 27
 Bujnicki Tadeusz 73
 Bukowiec Paweł 73
 Bulanda Małgorzata 119, 121
 Bursa Andrzej 109
 Burska Ewa 186
 Burszta Wojciech Józef 15, 34, 164
 Burzyńska Anna R. 307, 309, 319
 Bystroń Jan Tomasz 63, 67
 Cage John 307
 Cămarășan Mariana 246
 Cassian Cristina 246
 Castorf Frank 306
 Ceaușescu Nicolae 242, 245, 251
 Čechov Anton Pavlovič 272
 Čelakovský František Ladislav 277
 Cellar-Jezierska Sara 355
 Charinczuk Petro 130
 Chełstowski Bogdan 186
 Chojnacki Roman 177
 Chotkewycz Hnat 125—127, 129—130
 Christie Agatha 367
 Chymkowski Roman 37
 Cichy Wiesław 230
 Čičvák Martin 344—345
 Ciechowicz Jan 361
 Cierniewski Piotr 371
 Cieślak Jacek 99
 Cieślik Mariusz 197
 Cigánová Anna 344
 Ciller Jozef 272, 274—275, 336, 338, 344, 346
 Ciller Tom 344—345
 Cillerová Mária 273, 275
 Ciołek Jarosław 200
 Cody William Frederic 14
 Cofałka Jan 189
 Csákányi Eszter 260
 Csontos István 266
 Cybulski Zbigniew 158
 Cyrankiewicz Józef 46
 Cyrwus Piotr 36
 Cywińska Izabella 170, 175—177
 Czapliński Przemysław 68—69
 Czarnota Katarzyna 173
 Czechowski Robert 110
 Cziko Julianna 248
 Czuj Łukasz 143
 Czupryńska Sabina 366
 Czyżewski Marek 329

- Ćwiartniewicz Grzegorz 159
- D**
Danek Danuta 327
Dąbrowska Maria 360
Degler Janusz 110
Deleuze Gilles 209
Demirski Paweł 170, 323, 329—333
Derrida Jacques 209, 350—351
Diderot Denis 174
Diduszko Dmytr 130
Diduszko Maria 130—131
Dilong Rudolf 342
Dobrijanská Eleonóra 278
Dobrijanskij Adolf Ivanovič 277—279
Dobrowlańska Monika 320
Dobrowolski Piotr 174
Domańska Ewa 68
Dracz Iwan 210
Draghici Maria 238
Drewniak Łukasz 121, 184
Drozd Roman 125
Drozdowska Izabela 33
Drzewiecki Conrad 307
Dubačová Viera 285, 291—293, 295
Duchnovič Alexander 277
Duczyński Zygmunt 77
Dudek Antoni 114
Dudra Stefan 125
Duma Katarzyna 311
Duncan Carol 32
Dutka Elżbieta 33
Dux Klara 317
Duży Stanisław 27
Dworakowski Konrad 385
Dworiecki Ignacy 111
Dymiter Marcin 311
Dziadiková Marta 270
Dzierżyński Feliks 326
Dziuk Andrzej 53
Dzurak Mykoła 126
Dzwonkowski Tadeusz 113
Dzygadło-Niklaus Małgorzata 204
- E**
Eckert Horst zob. Janosch
Edensor Tim 330—331
Ěièvák Martin 344—345
- Eliade Mircea 63
Englerówna Stanisława 80
Ertner Joanna 106
- F**
Falkiewicz Andrzej 46
Fel'baba Jozef 271
Feuer Yvette 258, 261
Filipowicz Stefan 313, 316
Fischer-Lichte Erika 14, 365
Flaszyńska Jolanta 141
Florescu Carmen 238
Fo Dario 306
Forman Miloš 120
Foucault Michel 36
Franczak Emil 313
Franczak Ludomir 309, 313—317
Franczak Magdalena 313
Frankiewicz Małgorzata 186, 207, 209
Fraser Brad 112
Freidenberg Bronisław 231
Fritsch Matthias 351
Fryc Katarzyna 365—367
Frydryczak Beata 33
Frynichos z Aten 14
Fürješová Valéria 270
Furtak Ewa 155
- G**
Gabara Paweł 55
Gabašová Katarina 283
Gadacz Tadeusz 331
Galgóczi Krisztina 264
Galloviè Ján 344
Garai Judit 255
Garbaczewski Krzysztof 367
García Rodrigo 178
Gärtner Katarzyna 151
Gatys Roman 151
Gaweł Marcin 36—37, 140, 142, 165
Gawron Tomasz 116
Gazdík Martin 342
Gazy Józef 231
Gądecki Stanisław 178
Georius Agricola 18
Geremek Rafał 197
Gębska Karolina 355
Ghitescu Mădălina 238

- Giedroyc Jerzy 360, 363
 Gierek Edward 161, 163
 Giżycki Marcin 308
 Głomb Jacek 50, 53, 96—102, 105—106, 108,
 117—123, 179, 225—226, 228—233, 318
 Głowiński Michał 105
 Gneciak Monika 200
 Godlewska-Byliniak Ewelina 46
 Godlewski Grzegorz 210
 Godyń Filip 79, 164, 317
 Godyń Mieczysław 79, 164, 317
 Gogol Nikolaj Vailievič 271
 Golejewski Andrzej 313, 316
 Golisz Maksymilian 76
 Gołaczyńska Magdalena 50, 102
 Gombár Dodo 338—339
 Gombrowicz Rita 363
 Gombrowicz Witold 199, 205—206, 208—
 209, 359—369
 Gomułka Władysław 40, 46, 118
 Gondowicz Jan 363, 365
 Gonschorek Joanna 227
 Gorczyńska Renata 363, 365
 Goreń Andrzej 66
 Goreń Anna 66
 Gosk Hanna 167
 Gowarzewska-Griessgraber Regina 153
 Gozdek Romana 29
 Górawski Jacek 310
 Górecki Krzysztof 20
 Grabowski Mikołaj 181, 183—184, 186, 189
 Graczyk Adam 177
 Grębecka Zuzanna 226—227, 233
 Grimmelshausen von Hans Jakob Christof-
 fel 274
 Grobelny Ryszard 178
 Grochal Zbigniew 176
 Groll Peter 344
 Gross Jan Tomasz 155
 Grotowski Jerzy 43
 Gruszczyński Marcin 331
 Grzegorzek Mariusz 385
 Grześniński Przemysław 110, 122
 Gubariew Władimir 212
 Gwóźdź Barbara 36
- H**ába Michal 287—288
 Haczek Zdzisław 120—121
 Hagenbeck Carl 14
 Hajdú Eszter 257
 Hal'amová Zuzana 272
 Halczak Bohdan 125
 Haraszczuk Hałyna 130
 Harding Douglas A. 19
 Hárs Anna 255—256
 Harwood Ronald 108
 Haugsburg Franciszek Józef 277—278
 Hausbrandt Andrzej 97
 Havran Marija 344
 Háy János 264
 Hebanowski Stanisław 107, 112
 Heidegger Martin 64, 77
 Heinrich George 80
 Hempel Stanisław 45
 Hertz Aleksander 67
 Heyerdal Thor 17
 Hirsch Marianne 186—188, 319—320
 Hobsbawm Eric 79, 87, 164, 317, 320
 Hochbruck Wolfgang 14, 16—17, 19, 22
 Hoffman Jerzy 330
 Horák Karol 272, 275—276, 279, 335—337,
 342
 Horthy Miklós 249
 Hrabe Václav 109
 Hrebejk Jan 120
 Hroboň Samo Bohdan 277
 Hruška Petr 90
 Hrycak Jarosław 212
 Hryc-Duda Ivan 269—270
 Hrynyszyna Maryna 128
 Hudák Sergej 270, 272, 276
 Hudák Štefan 270, 278
 Huelle Paweł 359, 361, 363—369
 Huizinga Johan 330
 Hulejczuk Hanna 125
 Hulejczuk Józef 125
 Hurban Jozef Miloslav 277—278
 Husák Gustáv 335, 343—348
 Hylejuk Bohdan 130
- I**dzikowska Maria 119
 Ignatjew Dorota 160

- Il'f Ilya 272
Inge Wilhelm 97
Inštorisová Dagmar 277
Irzykowski Karol 362
Ivančinová Helena 270
Ivančo Ivan 271
Ivanov Vladimir 67
Iwasiów Inga 75
Iwaskiewicz Jarosław 360
- Jagiellonka Anna 74—75
Jagiełło-Kołaczyk Marzanna 44
Jakubczak Aleksandra 350—354, 356
Jakubik Arkadiusz 158, 192
Jakubowski Jarosław 148, 161, 319
Jałowiecki Bohdan 9
Jan Paweł II, zob. też Wojtyła Karol 193—195, 200—201
Janaszek-Ivaničkova Halina 340
Jancarz Edward 122
Janicka Jagna 366
Janion Maria 67—68
Jankowska Małgorzata 313
Janosch (właśc. Eckert Horst) 31, 150
Janukowicz Wiktor 220
Jařab David 93
Jarmułowicz Małgorzata 363, 365
Jarzębowski Zbigniew 75
Jarzębski Jerzy 359, 363
Jarzyna Grzegorz 160
Jaselska Donia 125
Jaworski Wołodymyr 210
Jelinek Elfriede 256
Jędrzejczak Piotr Bogusław 107
Jun Irena 313, 316
Juřina Věnceslav 91
Jurkiewicz Jan Gustaw 27—28
Juszczenko Wiktor 131
Juzwenko Adolf 230
- K**aczmarek Jarosław 352—353
Kaczorowski Antoni 79—80
Kádás József 260
Kaden-Bandrowski Juliusz 362
Kadłubek Zbigniew 77, 81, 165
Kaliňáková Marta 270
Kalinowski Daniel 308, 310
Kalita Marek 148, 161, 319
Kamza Paweł 112
Kane Sara 111
Kanikowski Piotr 102
Kantor Tadeusz 323—325, 327—333
Kapica-Curzytek Joanna 121
Karásek Miloř 271
Karczewski Leszek 385
Karmi Nave 64
Karpowicz Tymoteusz 39—40, 42—44, 46—47
Karwacki Arkadiusz 15, 34
Karwowska Bożena 167
Kasprowicz Nikodem 173
Kastyniuk Wasyl 130
Kaszyc Romana 82
Kaufman Moisés 256
Kawalec Edward 27
Kazimierz Wielki 327
Kerekes Peter 344
Kester Grant 240—241
Kidawa-Błoński Jan 144—158
Kiełbasa Jan 65
Kiepura Jan 161, 362, 368
Kierc Bogusław 42—43, 46
Kijak Urszula 149
Kinzer Calvin C. 19
Kiss Árpád 266
Kiss István 266
Klata Jan 317—318
Kleiner Juliusz 181
Klimáček Viliam 344—347
Klimczak-Ziółek Jolanta 200
Klimsza Janusz 91, 93
Kłosińska Krystyna 196—197
Kłoskowska Antonina 67
Kłoskowski Wojciech 372
Kłuciński Piotr 106
Knychalska Katarzyna 101
Kolankiewicz Leszek 203
Kollár Viktor 342
Koltès Bernard-Marie 170
Kołodziej Marian 39
Kołodziejska Anna 365
Kołodziejska Katarzyna 365

- Komendant Tadeusz 141
 Komza Małgorzata 15
 Kondratiev Dmitrijevič Nikolaj 270—271
 Kondusza Wojciech 226, 231—232
 Konwiarz Richard 41
 Konwicky Tadeusz 194
 Kopciński Jacek 367
 Kopka Krzysztof 106, 118, 226, 318
 Korin Eugeniusz 170
 Korpos András 238
 Korzeniewski Bartosz 68
 Korzeniowski Józef 126—127
 Kosieliński Sławomir 186
 Kosiński Dariusz 111
 Kossuth Lajos 337
 Kostenko Lina 210
 Kostka Branislav 344
 Košút Ľudovít 277
 Kot Tomasz 144
 Kotyńska Katarzyna 212
 Kovács Dezső 245
 Kowalczyk Janusz R. 121
 Kowalewski Maciej 106, 118, 226, 318
 Kowalska Jolanta 98
 Kowalska Małgorzata 68
 Kowalyk Urszula 285
 Koziół Ireneusz 107, 111—114, 116, 121
 Kozmenko-Delinde Valentín 271
 Krakowska Joanna 240
 Král' Janko 277, 335—336, 348
 Králiková Marcela 283
 Krebs Patrik 285
 Kruszczyński Piotr 170, 175, 179
 Kryczyńska-Pham Anna 156, 159
 Kryspiańczyk Artur 197
 Krzystek Waldemar 226—227
 Kubicka Irena 107
 Kubikowska Edyta 307
 Kubikowski Tomasz 307
 Kubištová Máciková Adriana 287—288
 Kubran Martin 344
 Kučerenko Alexander 272, 276
 Kudlačáková Veronika 283
 Kuik-Kalinowska Adela 308, 310
 Kuligowska-Korzeniewska Anna 204
 Kunce Aleksandra 77, 81
 Kuncewiczowa Maria 362
 Kuras Leszek 174
 Kurczew Roman Fedorowicz 127
 Kurdwanowski Jan 229
 Kurowicki Jan 107
 Kurz Iwona 210
 Kusiak Iwona 108, 112, 118, 122
 Kutz Kazimierz 138, 143, 150—151, 159, 197
 Kuwałek Robert 62
 Kuźma Erazm 75
 Kuźmiński Piotr 352—353
 Kwiatkowska Olga 204
 Labuda Gerard 74
 Lachman Michał 363
 Lajborek Andrzej 176
 Landsman Ivan 93
 Lang Michal 94
 Latoszek Bartłomiej 28, 30, 35, 37
 Latoszek Marek 309
 Latta Igor 270, 272, 276
 Lehuta Emil 340—341
 Lemańska Katarzyna 308
 Lembas Jan 115
 Lengyel Anna 255, 259, 266
 Lenin Włodzimierz Ilicz 256
 Leński Janusz zob. Cofałka Jan
 Lepcke Ferdinand 319
 Leraczyk Zbigniew 160
 Lescot David 261
 Lesiak Dorota 313
 Lesiak Marcin 27
 Lessig Lawrence 13
 Levin Hanoch 108
 Levin Julio 80
 Leyko Małgorzata 22, 308, 320—321
 Liber Marcin 170
 Libežňuk Eugen 270, 272, 276
 Lindovská Nadežda 295
 Lindquist Kristina 259
 Lipus Radovan 89
 Lisak-Gębala Dobrawa 190
 Lisicki Piotr 116
 Liszka Sebastian 355
 Litwinowicz-Droździel Małgorzata 210
 Loewe Carl 78

- Lowenthal David 231
Lubicz Halina 107
Lubimov Jurij P. 341
Lubina-Cipińska Danuta 200
Lukačková Ludmila 272, 276, 300
Lulka Dorota 368
Lyotard Jean François 68, 209
- Łakomska Małgorzata 355
Łazarkiewicz Piotr 109, 114, 116—117, 121
Łomnicki Tadeusz 170
Łopatyński Łewko 132
Łukosz Jerzy 121
Łysak Paweł 170, 318
- MacAloon John 22
Machalica Henryk 27
Mackiewicz Lech 152
Magowski Krzysztof 144
Maj Dariusz 227
Majakowski Włodzimierz 306
Majchrowski Zbigniew 365, 367
Majdaniec Helena 79, 81
Majewski Sebastian 317—319
Majkowski Grzegorz 174
Makarius Jan 270
Makowska Justyna 174
Malejka Anna 82
Malicki Bogusław 114
Maliszewski Karol 190
Mandila Abdel 205
Mankovecký Róbert 338—339
Marciniak Ewelina 158
Markiewicz Czesław 109, 111
Marko Marián 270, 276
Markowski Michał Paweł 307
Marquez Garcia Gabriel 192
Marszałkowski Tomasz 114
Martyna Bartosz 36
Marzec Lucyna 173
Masłowska Dorota 160—161
Matejka Miroslav 270
Matsangos Rolando 238
Matusz Rafał 108
Matuszewski Waldemar 112
Matsyik Grzegorz 112
- Mauman Zygmunt 208
Mazowiecki Tadeusz 170
Mazur Mariusz 13, 306
Mądzik Leszek 36
McDonagh Martin 112—113
Mckenzie John 349
Meličková Hana 339
Menzel Jiří 120
Mertas Jan 120
Meyer-Schwartan Wilhelm 79
Mich Włodzimierz 67
Michalska Lidia 151
Michalski Kazimierz 64
Michalski Kazimierz ks. 113—114
Michalski Piotr 366, 368
Mickiewicz Adam 204—205
Mierzicka Rozalia 355
Mieszko III Stary 84
Migański Jacek 68
Migut Milena 64
Mihaľovová-Korbová Natália 270
Miklaszewski Krzysztof 324
Miklós Ördög Levente 248
Mikołajczak Małgorzata 308
Mikołajczyk Stanisław 329
Mikuš Ján H. 296
Militaru Sorin 245
Miller Leszek 118
Miłosz Czesław 190, 364
Mindoš Lubomír 270, 272, 276
Mirandolla Franciszek 40
Mokrzycki Piotr 355
Molière (właśc. Jean-Baptiste Poquelin) 270
Moll Simon 205
Morawińska Agnieszka 63
Morgan Levis 196
Moss Piotr 39
Mościcki Paweł 155, 205—206
Motensko Sergiej 227
Motýl Ivan 92
Mrowiec Anna 35
Mrozek Witold 307
Mrozek Sławomir 368
Murawski Jarosław 158
Musierowicz Małgorzata 169—170
Mutz Stanisław 150

- Mykytejczuk Kateryna 130
- N**
- Nagy Dorottya 248
 Nagy Parti Lajos 264
 Nagy Viktor 260
 Nałkowska Zofia 360
 Nánay Fanni 259
 Navas Eduardo 309
 Negri Pola 161
 Neinert Mirosław 150
 Nelega Alina 246
 Neždana Neda 213—216, 219—221
 Nietzsche Fryderyk 33
 Niklaus Wolfgang 204
 Nitkowska-Węglarz Jolanta 310
 Niukanen Emma 163
 Nora Pierre 159—160, 320—321
 Nowak Bogusław 123
 Nowak Jerzy 117
 Nowak Jeziorański Jan 230
 Nowak Mateusz 119, 313, 316
 Nowiński Jacek 15, 34
 Nünning Ansgar 271
 Nvota Jakub 271
 Nycz Ryszard 141, 307
- O**
- Ogiński Michał 230
 Okoniewski Stanisław 362
 Okopień-Sławińska Aleksandra 105, 206
 Okopiński Marek 107
 Ol'ha Matúš 271—276, 278
 Ol'hová Katarína 276, 278
 Olechnicki Krzysztof 15, 34
 Olijnyk Borys 210
 Olkusz Piotr 307
 Omiczyński Edmund 76
 Ördög Tamás 258—259
 Orłowski Hubert 33
 Orsós Róbert 258
 Osękowski Czesław 114, 116
 Osmańczyk Edmund Jan 189
 Ostermeier Thomas 265
 Ostojak Edyta 199
- P**
- Pácl Štěpán 93
 Pakuła Andrzej 100—101
 Palacký František 277
 Palković P. 335
 Pałyga Artur 152—153, 318
 Pantlikáš Jozef 272, 276
 Patlewicz Waldemar 158
 Pavis Patrice 307
 Pavlovič Alexander 277
 Pawłowicz Bohdan 362
 Pawłowski Roman 96, 101, 111, 171—173, 204
 Pawłyszyn Marko 213
 Pecko Marián 340
 Peja Ryszard 173
 Pełka Artur 22
 Petö Zsolt 266
 Petöfi Sándor 277
 Petrov Jevgenij 272
 Petrunkin Nikolaj Vasilievič 270
 Pęciuc Alexandra 246
 Pękała Teresa 68
 Piaf Edith 341
 Picasso Pablo 56
 Piekarska Magdalena 100
 Pietrasiewicz Tomasz 61, 65
 Pięta Stanisław 154
 Pilátová Jana 286
 Pilch Jerzy 112, 117—121
 Pilewska Ewa 383
 Pilgrim Andreas 317
 Piłsudski Józef 163, 323—324, 326—327, 330—331
 Piotrowska Magdalena 15
 Piotrowski Andrzej 329
 Piotrowski Walerian 116
 Plata Tomasz 307—308
 Płoski Paweł 372
 Poddębniak Anita 227
 Podstawny Maciej 165
 Polák Roman 336, 341—342
 Polenz Christoph von 83
 Polenz Jakub von 83
 Popczyk Maria 32
 Popławska Aleksandra 148—149, 161, 319
 Porębski Mieczysław 327
 Poulet Georges 105
 Pražmári Jozef 270—271

- Proics Lilla 261
Prokopiuk Jerzy 64
Próchniak Rafał 13, 305
Prus Krzysztof 107
Przyłuska-Urbanowicz Katarzyna 22
Pucek Zbigniew 139
Puchalski Mariusz (pseud. Szeksypra Wis-
ława) 108—109
Puchała Marzena 28
Pukan Miron 268
Pułka Leszek 232
Puzyna-Chojka Joanna 265
- Radawiec Tomasz** 232
Radlinský Andrej Ludovít 278
RRadomski Andrzej 13
Rancière Jacques 241
Ranger Terence 79, 164, 317
Raszewski Zbigniew 110, 307
Ratajczak Piotr 160—161
Ratajczakowa Dobrochna 23
Rázusová Júlia 271
Redosz Andrzej 368
Rejniak-Majewska Agnieszka 36
Rewers Ewa 34, 53
Riedl Ryszard 144—145, 158, 160
Rigo Jozef 285
Ricœur Paul 186, 206—207, 209
Roach Joseph 141—144
Rodowicz Tomasz 384
Rokem Freddie 305, 325—326, 359
Rokuszewska-Pawełek Alicja 329
Rolland Romain 39—40
Rorthy Richard 209
Rosner Katarzyna 186
Roszkowski Jakub 112, 158
Roszkowski Janusz R. 112
Rottenberg Anda 96
Rozhin Andrzej 108
Rozwadowski Tomasz 367
Różewicz Tadeusz 368
Różycki Tomasz 181, 185, 187—190
Rudziński Łukasz 366—368
Rusiňák Vasil' 270, 272, 276
Rusinková Daniela 276
Rutkowski Rafał 36
- Rychcik Radosław 170
Rykała Jacek 161
- Sadocha Marzena** 69
Sadza Agata 330
Sajewska Dorota 307—308
Sakson Andrzej 309
Sarrazac Jean-Pierre 261
Sartre Jean-Paul 65
Saryusz-Wolska Magdalena 68, 159
Schaeffer Bogusław 107
Schermann Márta 258
Schiller Friedrich 272
Schingensief Christoph 204
Schlögel Karl 33
Schmidt Jacek 51—52
Schmude Albert 45
Schneemann Carolee 307
Schneider Alein 97
Schudrich Michael 63
Schultz 206, 208
Sebastytén Aba 238, 245, 248
Šebo Igor 159
Sendyka Roma 307
Šeregi Juraj 269—270
Shakespeare William 118, 170, 206, 208
Siatecki Alfred 114
Siemion Piotr 42
Sieradzki Jacek 116, 121, 363
Sierbińska Agata 187
Šimon Ladislav 279
Sinitowycz Mychajło 125
Sinitowycz Włodzimierz 125—126, 130—
132
Sinitowycze Dmytr, Roman, Włodzimierz
131
Sirera Rodolfo 170
Sisák Jaroslav 271
Sisákova Jaroslava 270
Sisákova Mária 272
Siuda Małgorzata 112
Siwiak Agata 168
Siwor Dorota 73
Škovranová Svetlana 272, 276
Skórzyńska Izabela 62
Skrendo Andrzej 182, 184

- Škripková Iveta 340
 Slevogt Esther 259
 Sławiński Janusz 105, 207
 Słupska Iga 193
 Smolarska Zofia 21
 Smoleńska Janina 79, 81
 Smolorz Michał 31, 150, 154, 195—198, 200
 Sobaszek Erdmute 203, 209—210
 Sobaszek Waclaw 203—205, 208
 Sobaś-Mikołajczyk Pola 200
 Soberiaj Leszek 138, 151
 Sobiecka Anna 308
 Sofokles 112
 Solska Ewa 13, 306
 Sołomijczuk Jura 125
 Speer Daniel Georg 274
 Spiro 264
 Spišák Šimon 287, 298
 Sprušanský Svetozár 271
 Stalin Josif Vissarionovič 163
 Stanglewicz Konrad 113—114
 Stangret Maria 325
 Staniewski Włodzimierz 204
 Starczewski Stefan 186
 Steinbeck John 80
 Stoewer Emil 80
 Straburzyński Bartek 119—120
 Straszewicz Czesław 359—360, 362—364, 366, 368
 Stropkovský Ivan 272, 276
 Strugacki Arkadij i Borys 219
 Stryj Zbigniew 27—28, 30, 35, 165
 Strzelczyk Ewa 52—53
 Strzępka Monika 170, 323—324, 329—331
 Štúr Ludovít 277, 335—338, 348
 Stwosz Wit 324, 326, 328
 Šubík František 342
 Sudor Karol 291
 Sugiera Małgorzata 14, 137, 141, 159, 261, 305, 319—320, 326, 359, 365
 Šukšin Vasilij 272
 Sulik Marek 344
 Sułek Henryk 111
 Suryń Andrzej 205
 Sütö András 237, 239
 Svěrák Jan 120
 Svoboda Ludvík 269
 Swinarski Artur Maria 360
 Szabó Atilla 240
 Szabó Veronika 261
 Szacka Barbara 68, 77
 Szacki Jerzy 205
 Szakács Lászó 248
 Szamosi Zsófia 258—259
 Szczawińska Weronika 169
 Szczepański Marek 197, 321
 Szczepkowska Joanna 349
 Szerbak Jurij 210
 Szczerska Janina 79, 80
 Szczęsny Mikołaj 78
 Szczucińska Beata 308
 Szejnert Małgorzata 158
 Szekalski Krzysztof 352
 Székely Csaba 244—249, 252
 Szekeryk-Donkiw Petro 125—126
 Szeksypra Wisława zob. Puchalski Mariusz
 Szewczyk Szymon 193
 Szkotak Paweł 51, 54—56
 Szlendak Tomasz 15, 34
 Sznajder Andrzej 34
 Szpociński Andrzej 68
 Sztarbowski Paweł 121
 Sztark Heliodor 80
 Sztuka Maria 157
 Szumił Marta 177
 Szyłko Mieczysław 113
 Szymaniak Dariusz 366—368
 Szyborski Maciej 352
 Ślaski Kazimierz 74
 Śliwiński Piotr 182
 Śliwonik Lech 206
 Śmigielski Wojciech 109—112
 Śpiewak Tomasz 148, 161, 175, 194, 197—198, 200, 319
 Świerczek Paweł 200
 Talarczyk Robert 142, 150, 152—159, 164, 192
 Tanasijczuk Mychajło 125
 Tatarka Dominik 335, 340—342, 348

- Tatarkiewicz Anna 63, 105
Taylor Charles 331
Thomson Ewa 167
Tiso Josef 335, 343, 348
Tisza Koloman 278
Tkáč Jozef 270, 272, 276
Tkacz-Janik Małgorzata 196—197
Toczewski Andrzej 112
Tokarska-Bakir Joanna 206
Tokarz Piotr 355
Tollas Gábor 248
Toma Cristina 238, 243
Tomaszewicz Jan 108, 122
Tomaszuk Piotr 53
Tompá Andrea 241
Tompá Klara 238
Tracz Bogusław 52
Trojanowiczowa Zofia 177
Truščínská-Sivá Jana 171
Tuan Yi-Fu 63, 67
Tucholsky Kurt 80
Turner Victor 32, 97
Turok Vasil' 269—270, 272, 274, 276
Turski Mieczysław 107
Twardoch Szczepan 158
Tyrmand Leopold 100, 118
Tyzka Juliusz 53—54
Tytkowska Anna 37
- Übersfeld Anne 55
Uhlár Blahoslav 271
Uniłowski Zbigniew 364
Urban Michał 143
Urbanek Mariusz 231—232
Urbanovits Krisztina 258—259
Urbańska Małgorzata 228
Urbański Robert 21, 117—119, 228—230
Urválek Aleš 271
- Válek Miroslav 335, 341—342
Van der Leeuw Gerardus 64
Vasiliev Vasil' 270
Vattimo Gianni 207
Villqist Ingmar (właśc. Świerszcz Jarosław)
138, 150—156
Viňarský Jaro 294
- Volkan Vamık D. 246, 250—251
Vrto Peter 285
- W**ach-Malicka Henryka 154, 199
Wajda Andrzej 184
Wakar Jacek 121
Walas Teresa 307
Walencykowski Mikołaj 352
Waleryś Zbigniew 120—121
Wanat Andrzej 212
Wańkiewicz Melchior 387
Wapersnow Karsten von 83
Warlikowski Krzysztof 170
Wasilewska Monika 174, 385—386
Wawrzon Ewa 75
Wdowiak Anna 385
Wdowik Małgorzata 350—354, 356
Weber Andrzej 112
Weiss Peter 256
Wejs-Milewska Violetta 360
Weksler-Waszkinel Romulad-Jakub 63
Weliński Andrzej 325
Węgrzyn Ryszard 355
White Hayden 330
Wieliński Bartosz T. 31
Wierzchowski Anatol 82
Wierzchowski Marcin 170, 318
Wilk Teresa 96—99
Wilkie Fiona 225
Wilkoszewska Krystyna 68
Wilson Robert 307
Winiarska Halina 107
Wiński Wojciech 169
Wiśniewski Janusz 170
Wiśniewski Ludomir 27
Witek Piotr 306
Witka Piotr 13
Witkowski Andrzej 39
Witkowski Maciej 200
Witt-Michałowski Łukasz 152
Wodecka Dorota 189
Wodziński Paweł 170
Wojaczek Rafał 42
Wojciechowska Joanna 205
Wojcieszek Przemysław 111, 116, 118
Wojdan Zygmunt 212

- Wojdon Grzegorz 227
 Wojtyła Karol, zob. też Jan Paweł II 324
 Wojtyśko Maciej 367
 Wolak Paweł 232
 Wolański Waldemar 383
 Wołczyk Lech 232
 Wołycka Iryna 127—129
 Woroniecki Sylwester 75
 Wódz Kazimiera 200
 Wóycicki Kazimierz 188
 Wrzaskała Ryszard 232
 Wrzyszczyk Wiktoria 313
 Wuttke Britta 75
 Wycisk Karolina 308
 Wypiański Stanisław 176—177, 206, 208, 327
 Wyszomirski Piotr 365—366

Záborský Jonáš 269, 277, 337
 Zagrebel'skij Juraj Petrovič 269—270
 Zajcew Jurij 210
 Zalesiński Jarosław 365, 367
 Zalewska-Zemła Małgorzata 51, 53
 Zapasnik Tadeusz 75
 Zatrybówna Alicja 107
 Zavorský Ján 270, 341—342

 Zawadzki Andrzej 209
 Zbrzeźniak Urszula 186
 Zdanowicz Leon 83
 Zelenka Peter 120, 158
 Zelizer Barbie 187
 Zgaiński Marek 107
 Ziajski Adam 169
 Zielińska Maryla 161
 Ziemiński Andrzej 212
 Ziemilski Wojciech 350, 355—356
 Zola Emil 174
 Zsámbéki Gabor 237
 Zsigmond Andrea 249
 Zygałło Tomasz 108

Żakiewicz Zbigniew 73
 Żentara Edward 108
 Żołyński Cezary 108
 Żuberek Dorota 121
 Żurawiński Grzegorz 233
 Żuromski Ryszard 111
 Życiński Józef 63

Oprac.

Aneta Głowacka, Dorota Fox

Redaktor
Justyna Mroczkowska

Projekt okładki
Wojciech Widera

Redaktor techniczny
Małgorzata Pleśniar

Łamanie
Marek Zagniński

Copyright © 2015 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-443-1
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-444-8
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 25,0. Ark. wyd. 33,0. Papier
offset. kl. III, 90 g   Cena 50 zł (+ VAT)

Druk i oprawa : „TOTEM.COM.PL Sp z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław